

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#YEREL
KALKINMA
HAMLESİ

T.C. KUZEY ANADOLU
KALKINMA AJANSI
NORTH ANATOLIAN DEVELOPMENT AGENCY

Bölgenin Püfusu, Özgün Fikirlerin Referans Noktası

TR82 BÖLGESİ

Arkeolojik Kazı Alanları

Mevcut Durum Analizi

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#YEREL
HALKINMA
HAMLESİ

T.C. KUZEY ANADOLU
KALKINMA AJANSI
NORTH ANATOLIAN DEVELOPMENT AGENCY

Bölgenin Pissulass, Özgün Fikirlerin Referans Noktası

TR82 BÖLGESİ

Arkeolojik Kazı Alanları

Mevcut Durum Analizi

2024 - KASIM

www.kuzka.gov.tr

Bu belge, Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından yayımlanmıştır.

Belge No : 2024-RP-62-185
Revizyon No :
Revizyon Tarihi :
ISBN : 978-625-8409-48-2
Editör(ler) : Begüm Hazal KURT
Destinasyon Geliştirme Birimi Uzmanı
Yayın Kurulu : Serkan Doğru / Destinasyon Geliştirme Birim Başkanı
Sinan KACIR / Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler
Gözde DİKMEN / Yazı İşleri
Tasarım : Sinan KACIR
Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler
Yayın Tarihi : Kasım /2024 / 1. Basım
Basım Yeri :

Matbaa Sertifika No:

Bu eserin her türlü yayın hakkı Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansına aittir.

Yayının kısmen ya da tamamen yayınlanması ve çoğaltılmasının fikri mülkiyet hukukuna tabidir. Kaynak gösterilmek ve atıfta bulunmak kaydı ile Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı yayınları üçüncü kişilerce kullanılabilir.

T.C. Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı
Kuzeykent Mah. Kayın Sk. No:9 37150 KASTAMONU
Tel.: 0 (366) 212 58 52 Faks: 0 (366) 212 58 55
E-posta: bilgi@kuzka.gov.tr
www.kuzka.gov.tr

TEŞEKKÜR

Bu dokümanın oluşturulması noktasında veri temininde görüş ve önerilerini paylaşan Çankırı, Kastamonu ve Sinop kazı çalışmalarının idari amirlerine ve çalışanlarına teşekkür ederiz.

ÖNSÖZ

Kastamonu, Çankırı ve Sinop illerinden oluşan TR82 Bölgesi kent cazibesinin, rekabetçiliğinin ve marka değerinin artırılmasına katkı sağlamayı amaçlayan Destinasyon Geliştirme Sonuç Odaklı Programı (SOP) kapsamında, turizm ekosistemini geliştirmeye yönelik çalışmalar devam etmektedir. Son zamanlarda karavan turizmi, Turistik Tuz Ekpresi, Kastamonu Güney Karadeniz Jeoparkı (JEOKAR) gibi farklı eksenlerdeki araçlarla ekosistemin dinamizmi artırılmaktadır. Daday ilçesinin Citta Slow Ağına dahil olması, Mahmut Bey Camisi'nin "Anadolu'nun Orta Çağ Dönemi Ahşap Hipostil Camileri" adıyla UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alması ile şehir uluslararası ağlara entegrasyonda da gelişme sağlamıştır. Pek çok farklı turistik ürünün bir araya gelmesi ve bölgenin potansiyelini artırmak için faaliyet yürüten Destinasyon Geliştirme SOP'u TR82 Bölgesi'nde yer alan üç temel arkeolojik kazı çalışmasına yönelik mevcut durum analizi ve önerilerle ekosisteme katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Bu çalışma TR82 Bölgesi'nde yer alan üç arkeolojik kazı çalışmasına yönelik mevcut durum analizi ve önerilerini içermektedir. Sinop Balatlar Yapı Topluluğu, Çankırı Çorak Yerler Omurgalı Fosil Lokalitesi ve Kastamonu Taşköprü Pompeiopolis Antik Kenti kazı çalışmaları bölgenin geçmişine ışık tutmaktadır. Bu üç arkeolojik alanın ziyarete açılmasıyla turizm ekosistemine önemli bir dinamizm sağlayacağı düşünülmektedir.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	I
ÖNSÖZ	II
YÖNETİCİ ÖZETİ	III
1. AMAÇ	1
2. TR82 BÖLGESİ ARKEOLOJİK KAZI ALANLARI	1
2.1. Sinop Turizmi	1
Balatlar Yapı Topluluğu	1
Balatlar Yapı Topluluğu ve Kent Turizmi Entegrasyonuna Yönelik Öneriler	4
Çankırı Turizmi	6
2.2.1. Çorak Yerler Fosil Lokalitesi.....	6
2.2.2. Çorak Yerler Fosil Lokalitesi ve Kent Turizmi Entegrasyonuna Yönelik Öneriler.....	8
Kastamonu Turizmi	9
Pompeiopolis Antik Kenti	10
Pompeiopolis Antik Kenti ve Kastamonu Turizmi Entegrasyonuna Yönelik Öneriler	12
3. SONUÇ	13
4. KAYNAKÇA.....	14

TABLULAR

Tablo 1: Sinop Balatlar Yapı Topluluğu Kazı Künyesi	1
Tablo 2: Çankırı Çorak Yerler Fosil Lokalitesi Künyesi	6
Tablo 3: Pompeiopolis Antik Kenti Künyesi	10

HARİTALAR

Harita 1: Sinop Kent Merkezi Haritası.....	2
Harita 2: Çorak Yerler Fosil Lokalitesi.....	7
Harita 3: Pompeopolis Antik Kenti Alan ve Konumu	10

FOTOĞRAFLAR

Fotoğraf 1: Balatlar Roma Dönemi Hamamı Restitütasyon Plan Denemesi.....	3
Fotoğraf 2: Balatlar Yapı Topluluğu Kazı Alanı	4
Fotoğraf 3: Çorak Yerler Fosil Lokalitesi Kazı Alanı	8

KISALTMALAR

KUZKA	Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı
SOP	Destinasyon Geliştirme Sonuç Odaklı Programı
TR82	İBBS Düzey 2 Bölgesi (Kastamonu, Çankırı, Sinop)
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü

1. AMAÇ

TR82 Bölgesi, son yıllarda giderek artan bir şekilde doğa odaklı turizm ile öne çıkmaktadır. Kamp-karavan turizmi, kanyonlar, bisiklet ve trekking rotaları ile Batı Karadeniz’de yeni bir destinasyon olarak yerini almakta, kültürel alanda da önemli gelişmeler yaşanmaktadır. 2023 yılında bölgeye bir UNESCO Dünya Mirası kazandırılmıştır. Bununla birlikte, Karadeniz Bölgesi’nin, arkeolojik buluntuları ve çalışmaları Türkiye’nin diğer coğrafyalarına göre daha sınırlı olduğu için arkeolojik geçmişi daha az bilinmektedir. Ajans’ın faaliyet alanındaki illerde (Kastamonu, Çankırı ve Sinop) öne çıkan ve uzun süredir çalışmaları devam etmekte olan üç arkeolojik alan bulunmaktadır. Bu çalışma, TR82 Bölgesi arkeolojik alanları arasında yer alan Kastamonu Pompeiopolis Antik Kenti, Çankırı Çorak Yerler Omurgalı Fosil Lokalitesi ve Sinop Balatlar Yapı Topluluğu mevcut durum analizi ve önerilerine odaklanmaktadır. Her üç arkeolojik alanda merkez ilçeye yakın olup farklı yönleriyle bölgenin geçmişine ışık tutmaktadır. Bu çalışma, mevcut arkeolojik alanlarla birlikte üç şehir için turistik kent kimliklerinin inşasına katkı sunmayı amaçlamaktadır.

2. TR82 BÖLGESİ ARKEOLOJİK KAZI ALANLARI

Kastamonu, Sinop ve Çankırı illerini kapsayan TR82 Bölgesi pek çok medeniyete ev sahipliği yapmaktadır. Bölge arkeolojik kazı çalışmaları yönünden zengin olmamakla birlikte üç kazı çalışması öne çıkmaktadır: Sinop Balatlar Yapı Topluluğu, Çankırı Çorak Yerler Omurgalı Fosil Lokalitesi ve Kastamonu Taşköprü Pompeiopolis Antik Kenti.

2.1. Sinop Turizmi

Sinop kent merkezi, şehrin turizm hareketliliğinin %85’i oluşturmakta ve yaz dönemi yoğun geçmektedir. Yaz döneminde günübirlik ziyaretler ile kent nüfusunu yaklaşık 10 katına kadar çıkarmaktadır. Kentin en bilinen ziyaret unsurları arasında Sinop Tarihi Cezaevi, Sinop Keten Müzesi, Kent Meydanı projesi ile surlarla buluşan meydan yer alırken, yeni yatırımlar ve Sinop Havalimanı’ndaki iyileştirme çalışmalarıyla destinasyonun daha fazla talep görmesi beklenmektedir. Karadeniz sahil yolu ile Samsun’a ulaşım da talebi pozitif yönde etkilemektedir. Sinop’a yönelik olumlu algı ve turistik unsurların kent merkezinde yoğunlaşması, şehri cazibe noktası haline getirmiştir. Sinop’un Hamsilos Tabiat Parkı, Sarıkum Tabiatı Koruma Alanı, İnceburun, Erfelek Tatlıca Şelaleleri, Akliman gibi doğa odaklı destinasyonları yakın çevre ve ilçelerinde bulunurken; kent merkezinde ise Tarihi Cezaevi, Arkeoloji Müzesi, Sinop Kalesi, Sinop Keten Müzesi ve Balatlar Yapı Topluluğu gibi turistik unsurlarla şehir kültür turizmi odaklıdır. Bu noktada, 15 yıla yakın süredir şehrin merkezinde devam eden kazı çalışmaları ile Balatlar Yapı Topluluğu’nun Sinop turizmine yeni bir dinamizm getirmesi beklenmektedir.

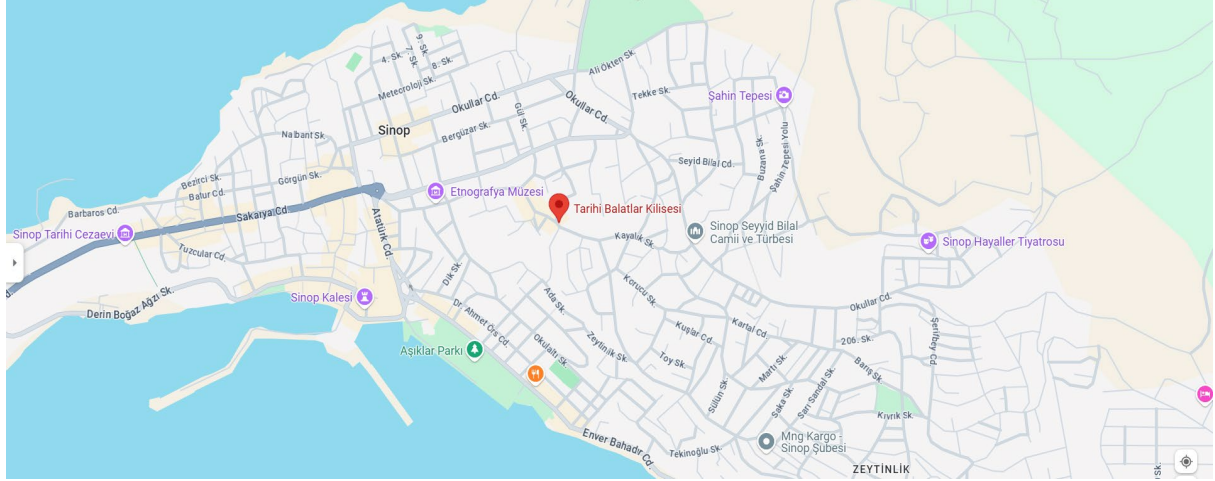
Balatlar Yapı Topluluğu

Tablo 1: Sinop Balatlar Yapı Topluluğu Kazı Künyesi

Sinop Balatlar Yapı Topluluğu Künyesi	
Yer	Sinop Merkez
Şehir Merkezine Uzaklık	Şehir merkezinde yer alıyor.
Alan Başkanı	Prof. Dr. Gülgün KÖROĞLU
Alan Büyüklüğü (m ²)	3.062 m ²
Kazı Başlangıcı	2010

Sinop Kent Merkezi'nde bulunan Balatlar Yapı Topluluğu günümüzde Kefevi ve Ada mahalleleri sınırları içerisinde yer almaktadır. 2010 yılında başlayan kazı çalışmaları halen devam etmekte olup alanın yerleşim merkezinde olması nedeniyle, kalıntılar kısıtlı bir alanda bulunmaktadır. Sinop'un kilit turistik unsurlarına yürüme mesafesi uzaklıkta yer alan yapı, kentin tarihine ışık tutmaktadır.

Harita 1: Sinop Kent Merkezi Haritası

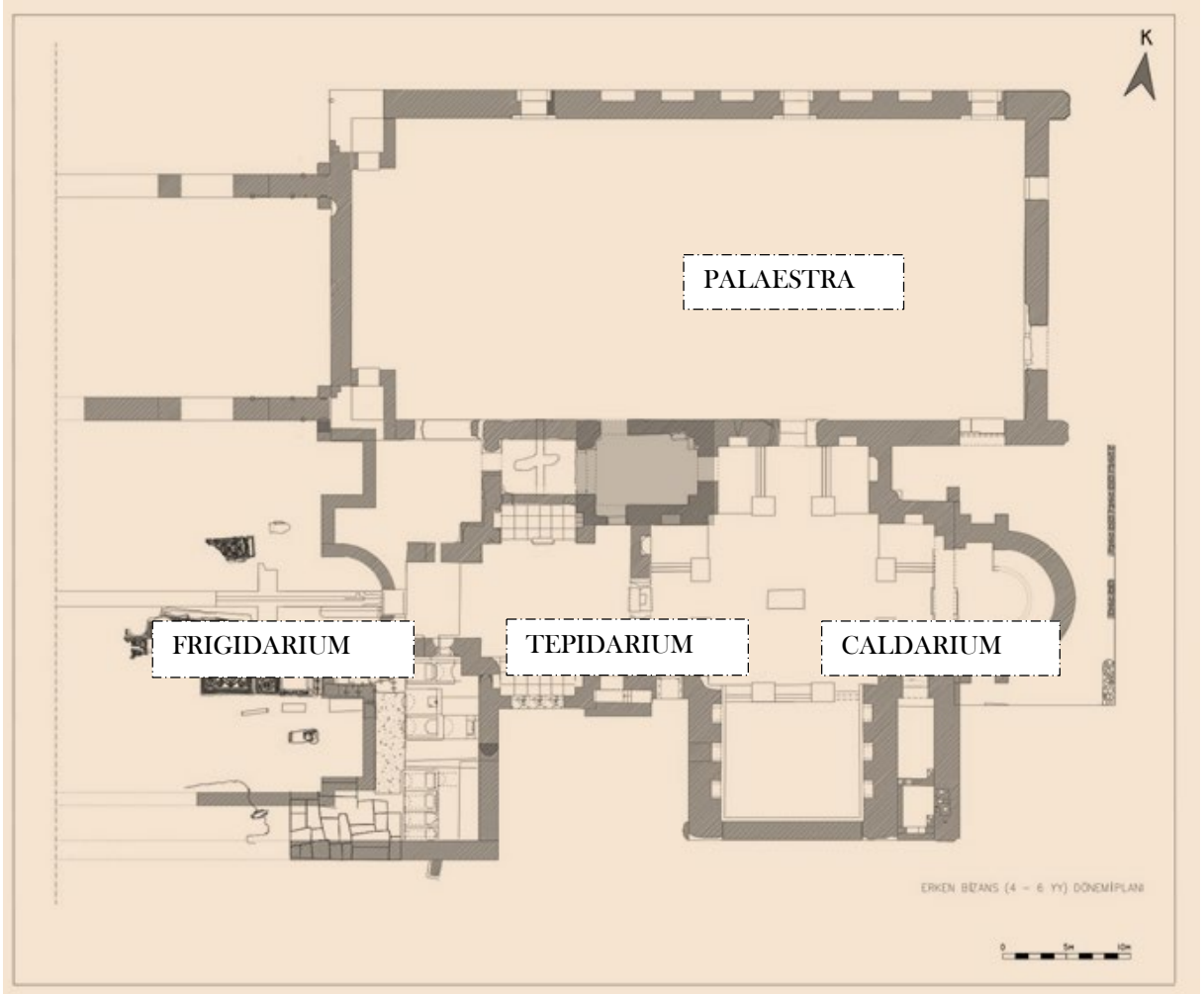

Günümüze kadar yapılan kazı çalışmalarında şehrin Tunç çağlarından beri yerleşim yeri olduğu görülmekle birlikte şehrin kültürel kimliği M.Ö 70 yılında Roma egemenliği ile yeniden şekillenmiştir. Sinop'un tarihsel süreç içerisinde aynı alana yeniden kurulması kentin değişim sürecinin takibini zorlaştırırken, Balatlar Yapı Topluluğu ve surlarla kentin *Klasik, Helenistik, Roma, Bizans, Selçuklu, Anadolu beylikleri ve Osmanlı ile Cumhuriyet* dönemleri gelişim kronolojisiyle uyumlu olduğu görülmektedir (Köroğlu, 2023, s. 15).

Balatlar Yapı Topluluğu, kazı çalışmaları başladığında ilk olarak bir Roma Hamamı olarak inşa edildiği tespit edilmiş ve zamanla içerisinde kilise de olmak üzere kompleks bir yapıya dönüştüğü görülmektedir. Kazı başkanı Prof. Dr. Gülgün hamamın kategorisini şu şekilde ifade etmiştir:

Roma Hamam tipolojisi içerisinde Pompeii Hamam Tipi'nin alt grubu olan "Sıra Tipi" içinde değerlendirilmesi mümkündür....Roma dönemi imparatorluk hamamları birbiriyle bağlantılı açık avlular, kapalı mekanlar, havuz, sarnıç ve depo gibi pek çok birimden oluşan kompleks yapılarıdır.... Yapının da kapalı birimi "Sıra Tipi" plan tipolojisine uygun olarak Vestibül, Apoditarium, Frigiarium, Tepidarium ve Calcdarium mekanlarının birbiri ardına dizilmesiyle oluşturulmuştur (Köroğlu, 2023, s. 16).

Fotoğraf 1: Balatlar Roma Dönemi Hamamı Restitütasyon Plan Denemesi

Kaynak: (Koroğlu, 2023, s. 26)

Fotoğraf 2: Balatlar Yapı Topluluğu Kazı Alanı

Kaynak: (Koroğlu, 2023)

MS 1. yüzyılda Hristiyanlığın yayılmasıyla kentte Hristiyan nüfus oluşmuş olmakla birlikte, özellikle Hristiyanlığın 313 yılındaki Milano Fermanı ile serbest kalması Hristiyan mimarisinin antik dönemde pek çok yapıyı dönüştürmesine neden olmuştur. Balatlar'daki 5. yüzyıldaki işlev değişikliği ile hamam dönemi izleri yok edilmiş, yüzeyi kaplayan mozaik ve renkli mermerler kaldırılarak heykel ve kabartmalar zarar görmüştür (Koroğlu, 2023, s. 17). İlerleyen süreçte yapı gömüler için de kullanılmıştır. Yapının 14. ve 17. yüzyıl arasında atıl kalmış olabileceği düşünülmektedir. Özellikle Türk Beylikleri dönemine ilişkin sınırlı bir buluntu bulunmuştur. 17. yüzyıldan itibaren de kentteki önemini kaybettiği düşünülmektedir (Koroğlu, 2023, s. 20).

Günümüzde hamam, kilise, diğer yapı kalıntıları ve buluntularıyla birlikte, Sinop'un tarihine ilişkin önemli veriler sunan Balatlar Yapı Topluluğu'nda çalışmalar tamamlanmak üzere olup şehrin tam merkezinde olan bu yapı için turizme kazandırma çalışmaları başlaması ihtiyacı bulunmaktadır. Şehirde ziyaretçilerin deneyimleyebileceği kadar büyük bir alanda yer alan, kolay ulaşılabilir ve ilgi çeken bir yapı olarak Sinop turizmine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Balatlar Yapı Topluluğu ve Kent Turizmi Entegrasyonuna Yönelik Öneriler

Her destinasyonda olduğu gibi Sinop'unda turizm sektöründe güçlü ve zayıf yönleri bulunmaktadır. Sinop TR82 Bölgesi içindeki diğer destinasyonlara kıyasla turizm algısı yönünden oldukça güçlü bir imajı olsa da potansiyelini tam anlamıyla kullanamamaktadır. Şehre yönelik yapılan çalışmalarda, öne çıkan olumsuz koşullar arasında turizmin yaz dönemine sıkışması, yazın taşıma kapasitesinin üzerinde nüfus artışı, şehir trafiği ve konaklama sorunu gibi başlıklar öne çıkmaktadır. Ancak Karadeniz'de bir sahil kenti imajıyla algılanan şehrin aslında en temel sorunu turizm açısından kapsayıcı kent kimliğinin görünmezliğidir. Sinop yetenekli bir turizm kenti olmakla birlikte, sahip olduğu değerleri girift bir yapı üzerinden yeniden temsil edilmesine ihtiyaç duymaktadır. Sinop merkezde özellikle öne çıkan Sinop mantısı, Sinop nokulu, balık, kotra, Tarihi Cezaevi, Sinop kalesi,

plajlar, Sinop Keten Müzesi gibi tekil unsurlar üzerinden ilerleyen bir Sinop turizmi bulunmaktadır. Bu unsurların hepsi "Sinop" adı altında birleşmekte ve kendi içinde neredeyse bir "döngüsel bağımlık" oluşturmaktadır. Sinop'un bütüncül kimliği, kale, sahiller ve gastronomi unsurları gibi onu oluşturan parçaların bir araya gelmesiyle anlam kazanmakta ancak bu parçalar, bütüncül olan bağları koparıldığında ya da bağımsız şekilde ele alındığında anlamlarını yitirmekte, zayıflamaktadır.

Ziyaretçiler, Sinop'u somut bir bütün olarak değil, aynı mekânsal düzlemde bağımsız parçalar olan turistik unsurlar üzerinden değerlendirirler. Bu durum, Sinop'un bir destinasyon olarak kimliğini gölgede bırakırken, parçaların yalnızca kendi tekil bütünlükleri içerisinde değerlendirilmesiyle şehrin kimlik algısı da zayıflar. Parçaların değer üretimi bütüne referansla mümkünken, turistlerin algısında bu bağlamın eksik kalması, kent kimliğini parçalı ve eksik bir şekilde temsil etmektedir. Burada gözden kaçırılmaması gereken nokta şudur: Herhangi bir turist ya da ziyaretçi "Sinop"u bilmek istediğinde, mekânsal olarak turistik unsurları ziyaret etmektedir. Sinop kendisini sahip olduğu turistik değerler üzerinden görünür kılar. Bununla birlikte, turistik değerlerin kendi anlamları dışında "Sinop" kavramına katkıda bulunması gerekir. Çoğu zaman kentler, birbirinden bağımsız, tekil olarak farklı dönemleri ve kültürel yapıları olan turistik değerlerini ziyaretçilerine sunduğunda anlamlı bir referans noktası oluşacağını varsayar. Halbuki, ziyaretçilerin bu mekânsal döngüde geçmişten günümüze kadar bir şehrin değişimini belli başlı tekil unsurlar üzerinden okuyarak bir potada eritmesi çok mümkün değildir. Dolayısıyla sadece ziyaret ettiği unsurları ve hikayesini bilen, bunu bir üst kategoride olmasını sağlayacak ilişkisellik kurulmadığında, ziyaretçilerde tüm bu tekillikler üzerinden bütüncül bir Sinop algısı oluşmayabilir. Örnekleme gerekirse, Tarihi Cezaevi, Sinop'un kritik bir turistik unsurudur. Pek çok ziyaretçi bu tarihi mekana uğrar. Bu mekan, Sinop'ta yer alır, Sinop'un tarihinde önemli bir yer tutar; ancak, ziyaretçi yine de Sinop'tan çok Tarihi Cezaevi ve hikayesi ile temas eder. Dolayısıyla aslında her unsur her ne kadar kente ve kent imajına katkı sunsa da kendi hikayesini anlatır. Tüm bu parçalı hikayeyi birleştirecek ve turistin zihninde bütüncül bir Sinop oluşturacak yeni bir kimliğe, hikayeye ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu çalışmanın detaylandıramayacağı kadar geniş bir sorunsal olmakla birlikte şu kritik soru göz ardı edilmemelidir: Parçaların toplamı, bütünü nasıl oluşturabilir? Ziyaretçilerin, farklı zamansal ve mekânsal katmanlar içerisinde deneyimledikleri Sinop, turistik bağlamda kendisini nasıl konumlandırabilir? Bu bütün-parça anlayışının üstesinden gelmek için, Sinop'un turistik unsurlarını birbirine bağlayan bütüncülleştirici bir anlatıya ihtiyaç vardır. Parçaların yalnızca tekil çekim noktaları olmasından ziyade bütüncül ve birbiriyle olan bağlarına odaklanılarak kapsayıcı bir turizm kimliği inşa edilmesi mümkündür. Bu yaklaşım, parçaların bağımsız değerini azaltmaksızın, bir araya geldiklerinde oluşturdukları sinerjiyi vurgulayabilir. Böylece Sinop, bir bütün olarak kendisini temsil eden parçaların toplamından daha fazlası ve parçaların da birbiri ile etkileşimde olduğu ortak bir kimlik olarak inşa edebilir.

Kent kimliği oluşturulurken dikkat edilmesi gereken önemli hususlardan bir diğeri de, kimlikle, duygu ve/veya herhangi bir duygu arasında bağ kurma gerekliliğidir. Ziyaretçiler sadece Sinop'un unsurlarıyla ilişkisini, unsurların unsurlarla olan ilişkisini deneyimlemenin dışında, özne olarak mekanla kendi arasında da bağ görmek ister. Bu nedenle güçlü bir duygu ya da duygu ile eşleşerek özne (turist)-mekan (Sinop) ilişkisinin de inşa edilmesine ihtiyaç vardır. Bu duygu/duygu Sinop kimliğine entegre olmalıdır.

Sinop mevcut durumda kent merkezindeki Tarihi Cezaevi, Keten Müzesi, Paşa Tabyaları, Sinop Etnografya Müzesi, Pervane Medresesi ve benzeri yapılar ile plajlar, Akliman ve Hamsilos Koyu üzerinden okunmaktadır. İlâveten, Lakerda Festivali, Sinop Bienali gibi kültürel etkinliklere de ev sahipliği yapmaktadır. Balatlar Yapı Topluluğu bu bağlamda değerlendirildiğinde, kazı alanı

şehirleşme nedeniyle ulaşabileceği optimum alana ulaşmış ve kazı çalışmaları tamamlanmak üzeredir. Şehrin tam kalbinde ve surların dışında şehrin günümüze kadar geçirdiği dönüşümlerin izlenebileceği tek mekanın ivedi şekilde turizme kazandırılması önem arz etmektedir. Balatlar Yapı Topluluğu'nun şehrin kimliğinde, zamansal açıdan katmanlı bir yapıyı temsil etmesiyle bir başlangıç noktası olabileceği değerlendirilmektedir. Açık hava müzesi gibi gezilebilecek mekan için alternatif proje tasarımları bulunmakta olup gerekli süreçlerin başlamasıyla Sinop yeni bir turizm unsurunu kısa süre içinde kazanabilir. Sinop'ta, bölgenin diğer illeri olan Kastamonu ve Çankırı'dan farklı olarak yaz dönemi akşam saatlerinde de aktif bir turist hareketliliği görülmektedir. Tüm bu veriler ışığında, Sinop Balatlar Yapı Topluluğu ile birlikte yeni kent kimliğinin "Karadeniz Kültür Merkezi" olarak konumlandırabilecek potansiyele sahip olduğu görülmektedir.

"Karadeniz Kültür Merkezi" konumlanması Sinop için öneri niteliğinde olup kaynak değerlerini belli bir amaca yönelik olarak kanalize etmesini içermektedir. Eğer Balatlar Yapı Topluluğu kısa vadede turizme kazandırılabilirse kent tarihinin zamansal değişimini yoğunlaştırılmış ve görece kısa süreli bir ziyarette gelen ziyaretçilere aktarılabilir. Bu noktada, şehir farklı kültürlerle nasıl bir değişim yaşadığı ve günümüze kadar ki süreç mimari, sosyo-kültürel yapı, gastronomi gibi farklı özellikleri de kapsayarak ziyaretçilere şehrin dönüşümünü gösterecek bir izleği takip etmesi sağlanabilir. Bu noktada, Balatlar Yapı Topluluğu'ndan sonra ziyaret edilecek diğer unsurlar için farklı kategorizasyonlar ve çok katmanlı rotalarla ziyaretçilere yönelik planlanabilir.

Çankırı Turizmi

Çankırı TR82 Bölgesinde bir turizm destinasyonu olarak son yıllarda önemli bir ivme yakalamıştır. Özellikle şehrin önemli gelir kaynaklarından biri olan tuz, Çankırı Yeraltı Tuz Şehri ve Tuz Ekspresi ile turizm konumlandırması açısından ayırt edici bir unsur olmaktadır. Şehir, bozkır kimliğiyle sade ve belirgin bir turizm destinasyonu profili çizmekte ve "tuz" ve "müze" konseptleriyle özdeşleşmektedir. Merkezine 4 km uzaklıktaki Çorak Yerler Omurgalı Fosil Lokalitesi ile, tuz ve müze üzerine odaklanan imajına yeni ve ayırt edici bir boyut daha eklemektedir.

2.2.1. Çorak Yerler Fosil Lokalitesi

Çorak Yerler Fosil Lokalitesi, Çankırı şehir merkezine 4 km uzaklıkta Yapraklı Yolu üzerinde bulunmaktadır. Şimdiye kadar 4000'den fazla bulunan fosil kalıntılarıyla hem ulusal ve uluslararası eğitim ve araştırmalara katkı sunarken, bölgenin ve dünyanın jeolojik oluşumuna ilişkin de bilgiler sunmaktadır.

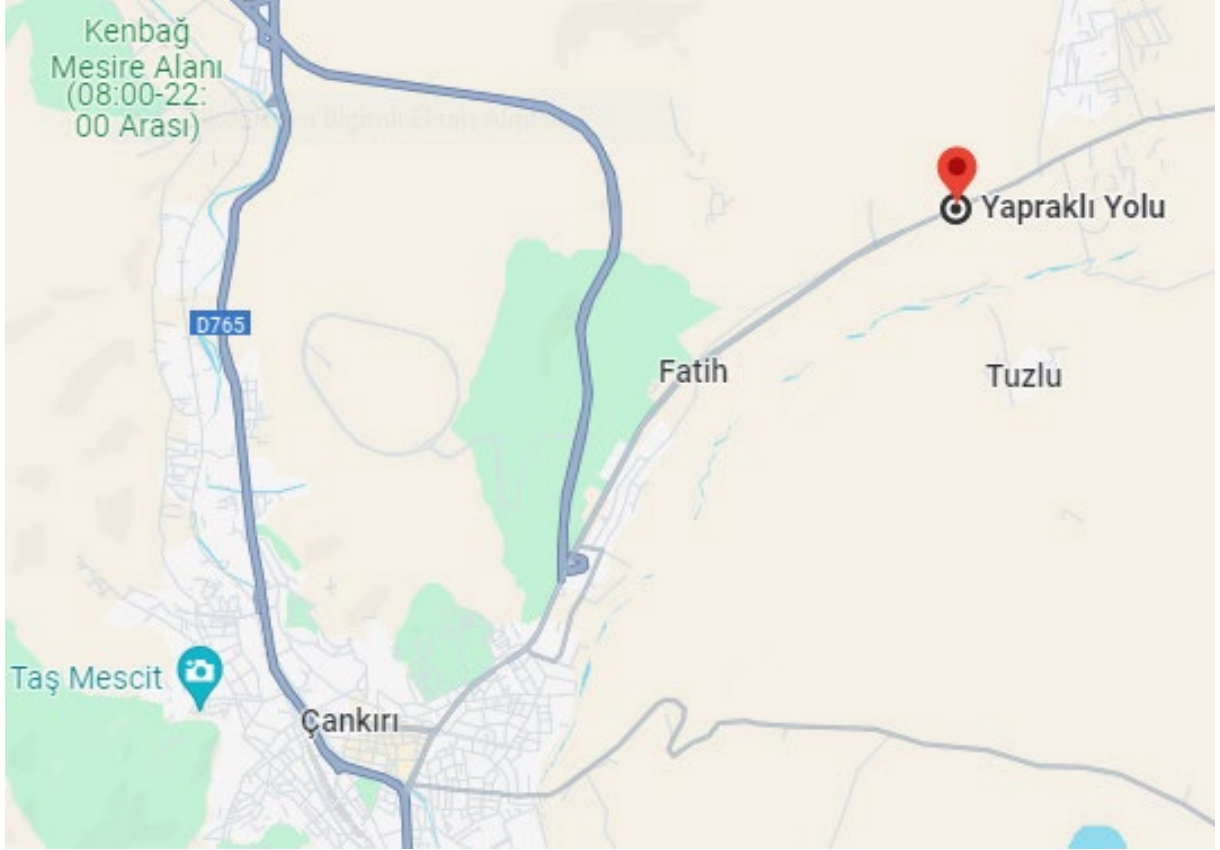
Tablo 2: Çankırı Çorak Yerler Fosil Lokalitesi Künyesi

Çankırı Çorak Yerler Fosil Lokalitesi Künyesi	
Yer	Çankırı Merkez
Şehir Merkezine Uzaklık	Şehir merkezine 4 km uzaklıkta Yapraklı Yolu üzerinde yer alıyor.
Alan Başkanı	Prof. Dr. Ayla Sevim EROL
Kazı Başlangıcı	1997
Tarihsel Dönemi	Geç Miyosen Dönemi

Çorakyerler'deki kazı çalışmalarına 1997 yılında Çankırı Müzesi ve Prof. Dr. Ayla Sevim Erol'un bilimsel danışmanlığında başlanmıştır. İlk olarak kurtarma kazısı olarak başlayan bu çalışmalar, halen

sürdürülmekte ve bugüne kadar 4169 adet tanımlanabilir fosil ve çok sayıda numaralı fosil bulunmuştur. Çorakyerler'in faunal çeşitliliği, burada yapılan kazıların ne kadar önemli olduğunu göstermektedir (Erol, 2023, s. 67-68). Harita 2'de görüleceği üzere kazı çalışması, Çankırı Merkez'e oldukça yakın bir noktadadır.

Harita 2: Çorak Yerler Fosil Lokalitesi

Günümüzde karasal iklime sahip bozkır olarak bilinen Çankırı'nın, yapılan çalışmalar neticesinde tatlı sulara sahip bir vaha olduğu düşünülmektedir. Pangea adı verilen tek kıta zamanla ayrıldığı ve kıtalara bölündüğü varsayılmaktadır. Bu süreçte, Anadolu'nun bulunduğu coğrafyada yer alan Tetis Denizi'nin Cebeli Tarık Boğazı'nın kapanmasıyla yükselerek deniz seviyesinin üzerine çıkması ile, 41 milyon yıl önce Anadolu'nun ilk kara parçaları adacıklar halinde belirmiştir (Okay, Zattın, Özcan, & Sunal, 2021, s. 8-9; Erol, 2023, s. 67-70).

Anadolu'nun yükselmesi ve kara yüzeyinin artması omurgalı canlıların çeşitlenmesine olanak sağlamıştır. Anadolu'nun bugünkü halini alması, milyonlarca yıl süren kıtasal yükselmeler ve dağ oluşumları sonucunda gerçekleşmiştir. Bu süreç, farklı kıtalarda yaşayan canlıların birbirine göç etmesine olanak sağlamış ve yeni ekosistemlerin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Çorakyerler, özellikle Geç Eosen döneminde deniz seviyesinin üzerine çıkmış ve bu bölge, oldukça zengin bir fauna çeşitliliğine ev sahipliği yapmıştır. Miyosen ve Pliyosen dönemlerinde, Anadolu sürekli bir geçiş bölgesi olmuş ve omurgalı canlı türlerinin çeşitlenmesini sağlamış ve yapılan çalışmalarda pek çok fosil bulunmuştur. Çankırı'daki Çorakyerler de, nadir fosil alanlarından biridir ve önemli bir faunal çeşitlilik sunmaktadır (Erol, 2023, s. 68-70).

Fotoğraf 3: Çorak Yerler Fosil Lokalitesi Kazı Alanı

Çorakyerler, il olarak Geç Miyosen Dönemi'ne tarihlendirilmiş ve bu dönemde 10 milyon yıl öncesine kadar uzandığı düşünülmüştür. Sonrasında yapılan kazıların neticesinde fosil buluntularının yaklaşık 9 milyon yıl öncesine, Vallesiyen-Turoliyen sınırına tarihlendirildiğini ortaya koymuştur. Böylece Çorakyerler Omurgalı Fosil Lokalitesi, Çankırı'nın sınırları içinde yer alan, 9 milyon yıllık bir geçmişe ışık tutmaktadır. Çorak Yerler sadece zengin fosil buluntularıyla değil, aynı zamanda *Anadoluivus turkae* türünün keşfedilmesi ile de bölgenin insanlık tarihindeki yerini önemli kılmaktadır. Bu yeni hominin türü, Afrika'daki insan atalarının evrimine dair yeni bakış açıları sunmaktadır (Erol, 2023, s. 67-70, 73-75).

Çorakyerler, bilim dünyası için olduğu kadar turizm ve kültür açısından da büyük bir potansiyele sahiptir. Bölgeden çıkarılan fosiller, sadece bilimsel araştırmalara katkı sunmakla kalmayıp, Çankırı'nın tanıtımında da itici bir güç olabileceği değerlendirilmektedir. Burada bulunan fosiller, Çankırı'nın marka değerini artırabilecek bir hikâye sunabilir. Özellikle *Anadoluivus turkae* buluntuları ile, bölgenin uluslararası tanıtımı için de güçlü bir temel sağlayacaktır.

Çorakyerler'de fosillerle birlikte yaşamış olan at, zürafa, geyik ve antilop gibi farklı hayvanlar türlerini içeren zengin ekosistemi, hem bilimsel hem de turistik bir anlatıya dönüştürülebilir. Alanın sunduğu hikâye, ziyaretçilerin yalnızca bölgenin jeolojik ve ekolojik geçmişini öğrenmelerini değil, aynı zamanda bu ortamı hayal etmelerini sağlayacak bir deneyim sunabileceği değerlendirilmektedir. Bu alan, projelerle desteklenmesinde, turizme kazandırılarak yerel kalkınmayı da destekleyecektir.

2.2.2. Çorak Yerler Fosil Lokalitesi ve Kent Turizmi Entegrasyonuna Yönelik Öneriler

Çankırı, Sinop ve Kastamonu ile kıyaslandığında turistler için turizm algısı daha sınırlı bir görünüm sunmaktadır. Şehrin, diğer iki destinasyondan daha odaklı ve konsantre bir kent kimliği bulunmakla birlikte, geniş kitlelere ulaşacak şekilde bir "yıldız ürün"ü henüz oluşmamıştır. Başkente bir saat

uzaklıkta ve bozkır kimliğiyle bilinen şehir, "tuz" ve "müze" konseptleriyle öne çıkmaktadır. Turistik Tuz Ekspresi ile başlayan turlar, destinasyonun tanınırlığına yeni bir ivme kazandırmıştır. Bununla birlikte, Yeraltı Tuz Şehri olarak bilinen tuz mağarası bir cazibe merkezi olarak Çankırı turizmi için yeterli ivmeyi henüz sağlayamamaktadır. Tuz Mağarasını da bu noktada destekleyecek Çorakyerler Omurgalı Fosil Lokalitesi, Çankırı turizmi için güçlü bir bağlam sağlayabileceği düşünülmektedir.

Çorakyerler Fosil Lokalitesi, uluslararası bilinirliği yüksek bir lokasyon olmakla birlikte, ziyarete açılması için bir fosil müzesi olarak hayata geçirilmesine ihtiyaç vardır. Eğer müze olarak hayata geçerse, Çorakyerler Omurgalı Fosil Lokalitesi, Çankırı'nın turizm stratejisinde derinleşmiş bir anlatı ve deneyimsel bir boyut sağlayarak temel boşluğu doldurabilir. Şehir, mevcut turistik unsurlarında genellikle tek bir özelliğe odaklanırken (örneğin Tuz Mağarası), Çorakyerler, özellikle zamansal açıdan daha geniş bir anlatı sağlayabilecektir. Çorakyerler'in Çankırı turizmine entegre edilmesi, yalnızca bir kazı alanını tanıtmak değil, ziyaretçiye geçmişe dair çok katmanlı bir deneyim sunmayı amaçlamaktadır. Burada hedef, fosil buluntuları ile bölgenin Miyosen Dönemi'ndeki biyolojik zenginliğini ve çevresel koşullarını aktarmak, aynı zamanda insanlık ve doğa arasındaki zaman ötesi ilişkiyi de göstermektedir. Dolayısıyla, Çankırı'nın kent kimliği, "tuz" ve "fosil" kavramları üzerinden yeniden şekillendirilebilir. Kentler, ziyaretçiler için güçlü bir imge sunmalıdır. Çorakyerler, Çankırı'nın güçlü bir imgesi olarak şehrin turistik algısını artırabilir. Çorakyerler, Tuz Mağarası ile ilişkilendirildiğinde, bu iki mekânın birbirini tamamlayan özellikleri ön plana çıkarılabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Tuz Mağarası, yeraltının jeolojik hikâyesini aktarırken, Çorakyerler yer üstünün biyolojik tarihini anlatır. Bu iki mekânın bütünleştirilmesiyle, ziyaretçilere "doğanın zaman yolculuğu" benzeri bir tema sunulabilir.

Çankırı, turistik algısı sınırlı bir şehir olarak görülse de, şehrin kendi hikayesini şekillendirmesi için Çorakyerler Omurgalı Fosil Lokalitesi bir fırsat sunabilir. Bu alanın uluslararası önemi ve bilimsel değeri, şehrin yalnızca yerel bir cazibe merkezi olmaktan çıkarak ulusal ve uluslararası turizmde bir tanınırlık kazanmasını sağlar. Bu bağlamda, Çorakyerler'in turizme entegrasyonu, yalnızca şehrin kimliğini güçlendirmekle kalmaz, aynı zamanda geçmişin izleriyle bugünün ziyaretçileri arasında bir köprü de kurar. Çorakyerler Omurgalı Fosil Lokalitesi, Yeraltı Tuz Şehri ile Çankırı'nın turizm potansiyelini yeniden tanımlayabilecek niteliktedir. Bölge kalkınmasına ve şehrin tanınırlığının sağlanmasına da Çorak Yerler, fosillerden ilhamla üretilen hediyelik eşyalar ile katkı sağlayabilir. Hediyelik eşyalar, hem bölgenin tanıtımına katkı sağlar hem de sürdürülebilir turizm kapsamında yerel ekonomiyi destekleyecektir.

Kastamonu Turizmi

Kastamonu, Batı Karadeniz'in turizm merkezlerinden biri olarak tarihî ve doğal zenginlikleriyle dikkat çekmektedir. Şehir, ziyaretçilerine mekânsal açıdan geniş bir keşif alanı sunmakta, bölge zengin ormanları ve kanyonlarıyla öne çıkmaktadır. Son yıllarda, Kastamonu'ya yapılan yatırımlar ve altyapı geliştirmeleriyle turizm sektörü önemli bir ivme kazanmıştır. Doğa turizmi ile öne çıkan Kastamonu'da önemli bir kültürel değer olarak Pompeiopolis Antik Kenti şehrin geçmişini de yansıtmaktadır.

Pompeiopolis Antik Kenti

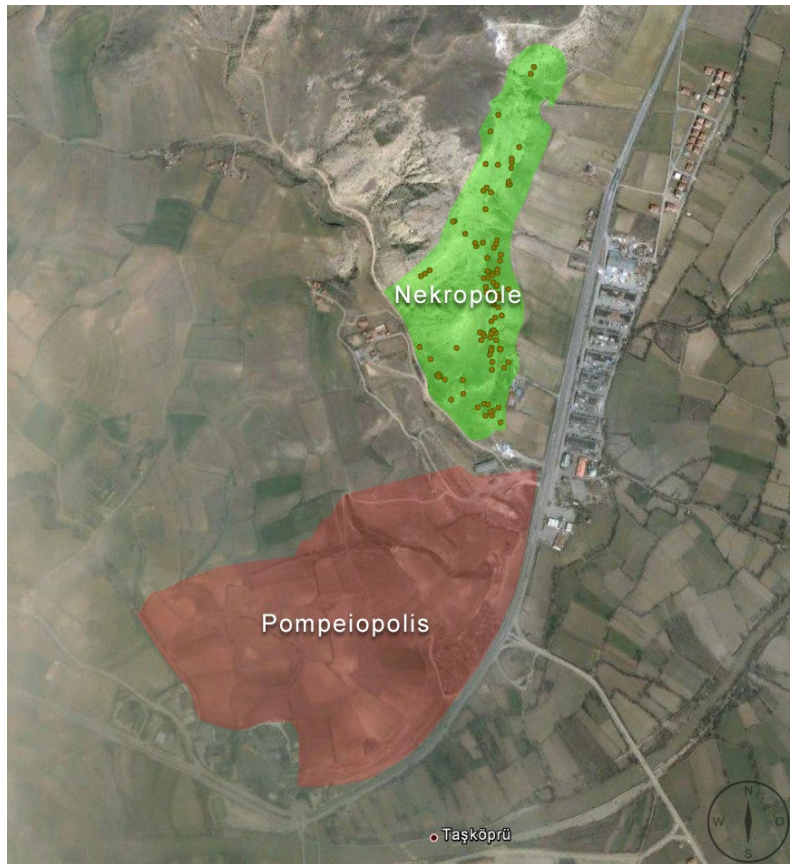
Tablo 3: Pompeiopolis Antik Kenti Künyesi

Pompeiopolis Antik Kenti Künyesi	
Yer	Kastamonu Taşköprü
Şehir Merkezine Uzaklık	Taşköprü ilçesinde yer alıyor.
Alan Başkanı	Doç. Dr. Mevlüt Eliüşük
Kazı Başlangıcı	2006

Pompeiopolis Antik Kenti, Anadolu'nun kuzeyinde, Kastamonu ilinin Taşköprü ilçesinde konumlanmış olup Roma dönemi Paflagonya bölgesinin en önemli yerleşim yerlerinden biri olarak öne çıkmaktadır (Özcan & Özdemir, 2023). Pompeiopolis'in Roma döneminin Anadolu'daki bir yansımasıdır.

Kastamonu'nun Taşköprü ilçesindeki Pompeiopolis arkeolojik kazısı, kentin Roma dönemi şehircilik anlayışına ışık tutan kalıntılar ortaya çıkarmaktadır. Antik tiyatro, villa ve kalıntılar, Pompeiopolis'in geçmişteki dair veriler sunmaktadır. Ayrıca, kentin tarih boyunca farklı dönemlerde nasıl değişim geçirdiği anlaşılmaktadır. Pompeiopolis Antik Kenti, günümüzde hem bölge tarihini anlamaya çalışan bilim insanları hem de antik dönemi keşfetmek isteyen ziyaretçiler için bir çekim noktası olma adaydır.

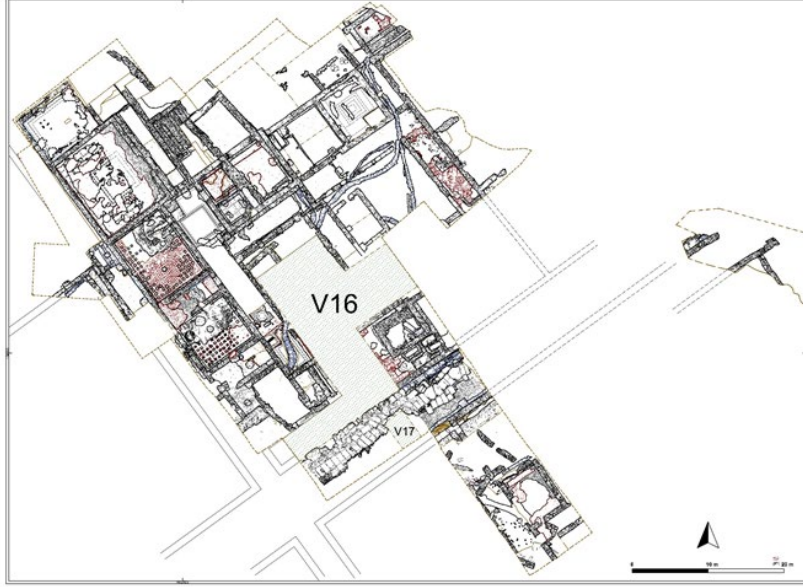
Harita 3: Pompeopolis Antik Kenti Alan ve Konumu

Kaynak: Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı

Pompeiopolis Antik Kenti, Kastamonu iline bağlı Taşköprü ilçesinin Zımbıllı Tepe mevkiinde bulunan antik kent, hem tarihi hem de kültürel miras açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Yürütülen kazı çalışmalarında, ortaya çıkan tiyatro, zengin mozaiklere sahip Roma Villası ve Roma Caddesi, öncelikli çalışma alanları olarak belirlenmiştir (Kahyaoğlu & Yılmaz, 2024) (Özcan & Özdemir, 2023).

Harita 4: Pompeiopolis Antik Kent Yerleşimi

Kaynak: Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı

2022 itibarıyla kazılar, Karabük Üniversitesi Arkeoloji Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Mevlüt Eliüşük başkanlığında çok uluslu bir ekip tarafından yürütülmeye başlanmıştır. Bu süreçte tiyatro ve Roma Villası, kazı çalışmalarının odak noktası olmaya devam etmiştir. Roma Villası, Anadolu'da keşfedilen en büyük villalardan biri olarak dikkat çekmekte ve 1600 metrekarelik alanıyla dönemin mimari zenginliğini yansıtmaktadır (Kahyaoğlu & Yılmaz, 2024).

Pompeiopolis'teki buluntular arasında en dikkat çekici unsurlardan biri de mozaiklerdir. Villanın zemin mozaikleri, küçük işlenmiş taşlarla oluşturulan geometrik ve figüratif desenlerle süslenmiştir. Geometrik desenler dönemin modasını yansıtırken, figüratif örnekler Roma İmparatorluğu'nun etkisini göstermektedir (Baran, 2002). Restorasyonu tamamlanan mozaiklerin bir kısmı, MS 5. yüzyıla ait olup genellikle geometrik desenlerden oluşmaktadır. Ancak zemindeki kaymalardan ve deformasyondan dolayı mozaiklerde bozulmalar bulunmaktadır. Tiyatroda yapılan kazılarda ise orkestranın tamamı ortaya çıkarılmış, yapının yüzde 80'i ortaya çıkarılmıştır. 2023 yılında restorasyon ve konservasyon projeleri hazırlanmış, bu projeler Ankara Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanmıştır (Kahyaoğlu , 2024).

Pompeiopolis kazısı ile Pompeiopolis Antik Kenti'ni Kastamonu ilinde önemli bir turizm destinasyonu haline getirerek yeni bir turizm destinasyonu oluşturmak ve gelen yerli ve yabancı turistlerle Kastamonu-Taşköprü bilinirliğini artırmak hedeflenmektedir. Mevcut durumda, kazılardan çıkan buluntular, eskiden pancar deposu olarak kullanılan bir binada sergilenmektedir. Bu yapı, donanımsal olarak uygun olmadığı için sergileme süreçlerinde zorluklar yaratmaktadır. Tüm bu nedenler ışığında, Pompeiopolis için bir müze ihtiyacı bulunmaktadır. Bu mirası koruma, tanıtmaya ve etkin bir şekilde yönetme adına yapılan kazılar ve projeler, bölgenin turizm gelirlerini artırma potansiyeline sahiptir. Bu noktada, şu husu vurgulanmalıdır: bu süreçte bir ziyaretçi merkezi ve bir yerel kalkınma projesi

geliştirilmesi için üç temel koşul bulunmaktadır: 1) Alandaki kazı çalışmalarının genişleyebilmesi için bir kamulaştırma çalışması yapılması gerekmektedir. 2) Kamulaştırma çalışması yapıldıktan sonra alan ören yeri ilan edilmelidir. 3) Ören yeri ilan edilen alanın ziyaretçi merkezi yapılması için projelendirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Pompeiopolis, hem bilimsel hem de kültürel boyutlarıyla gelecekte Kastamonu ve Taşköprü'nün turizm vizyonuna önemli katkılar sağlayabilecek bir destinasyon olarak değerlendirilmelidir.

Pompeiopolis Antik Kenti ve Kastamonu Turizmi Entegrasyonuna Yönelik Öneriler

Kastamonu, doğal güzellikleri ve tarihi zenginlikleriyle Türkiye'nin turizmde rekabetçiliğini artırmaya başlayan bölgelerinden biridir. Bölge, kanyonları ve jeopark alanlarıyla dikkat çekerken, Taşköprü ilçesi ise sarımsak üretimi ve Pompeiopolis antik kenti gibi unsurlarla dikkat çekmektedir. Bu değerlerin kültürel peyzaj yaklaşımıyla ele alınması, Kastamonu'yu doğa, tarih ve tarımın birleştiği kritik bir destinasyon olarak konumlandırabilir.

Kültürel peyzaj, insan ve çevre arasındaki etkileşimin bir sonucu olarak ortaya çıkan fiziksel ve kültürel birikimi ifade etmektedir. Kastamonu'da bu birikim, yalnızca jeolojik ve ekolojik değerleri değil aynı zamanda tarım ve ticaretin tarihsel izlerini de bir araya getirir. Pompeiopolis'in antik ticaret yolları ile Taşköprü'nün tarımsal üretimi arasındaki bir anlatı ile bölgenin geçmişi ziyaretçilere aktarılabilen değerlerdir.

Pompeiopolis, ile doğa ve arkeolojiyi birleştiren bir rota, Kastamonu'nun kültürel peyzajını deneyimlemek isteyen ziyaretçiler için çekici bir seçenek olarak sunabileceği değerlendirilmektedir. "Kanyonlardan Antik Tarlalara" isimli bir örnek rota ile Horma veya Valla Kanyonu gibi jeopark alanlarından başlayıp bölgenin doğal zenginlikleri öne çıkarılabilir. Taşköprü'nün sarımsak tarlaları ziyaretçilere tarımsal süreçleri ve bu ürünün kültürel önemini tanıtırken Pompeiopolis antik kenti, ziyaretçileri antik dönem hakkında bilgi verebilir. Sarımsağın tarihsel süreçteki yerini vurgulayan bir anlatıyla, antik ve modern ziraat ve ticaret yolları üzerine geçmişten günümüze tarımın çevre ve kültür üzerindeki etkisi aktarılabilir.

3. SONUÇ

Sinop, turizm ekosisteminde kaynakları muazzam derecede zengin bir şehirdir. Sinop'un tekil turistik unsurları (Tarihi Cezaevi, Keten Müzesi, Hamsilos Koyu gibi) güçlü birer çekim merkezi olmasına rağmen, bu unsurlar arasında ilişkinin üst bir anlatıda birleşmemesi şehrin sahip olduğu değerlerden optimum fayda sağlamasının önüne geçmektedir. Şehir Sinop'a dair kapsayıcı bir anlatı ile yeni bir markalaşma stratejisi yürüterek sahip olduğu doğal, kültürel unsurlar ile bölgede farklı bir kategoride turizm ekosisteminde yer alabilir. Ziyaretçilere Sinop'un çok katmanlı tarihini ve kültürel yapısını, doğası ile harmanlayarak kentin "Karadeniz Kültür Merkezi" olarak konumlanmasını sağlayabilir, şehrin turizm vizyonuna yeni bir yön kazandırabilir. Bu vizyon, şehrin tarihi ve kültürel unsurlarını duygu ve anlam bağlarıyla birleştirerek, hem yerel hem de uluslararası turizmde güçlü bir kent kimliği inşa etmesini mümkün kılacaktır.

Kastamonu'nun doğa turizmiyle öne çıkan kimliği, Pompeiopolis ve Taşköprü'nün kültürel zenginlikleriyle birleştirilerek zenginleştirilebilir. Kültürel peyzaj yaklaşımı ile alındığında, Pompeiopolis için bir ziyaretçi merkezi kurulması için gerekli adımların atılması koşuluyla alanın bütünleşmesini sağlanarak bölge ulusal ve uluslararası düzeyde daha cazip bir turizm destinasyonu haline gelebilir. Doğa, tarih ve tarımın iç içe geçtiği bir Kastamonu deneyimi, bölgenin sürdürülebilir turizmine ve kültürel mirasının korunmasına katkıda bulunacaktır.

Çankırı, Turistik Tuz Ekpresi, Yeraltı Tuz Şehri ve farklı konseptlerdeki müzeleri gibi özgün turistik değerleriyle dikkat çekmektedir. Ancak bu unsurların daha güçlü bir hikâyeye dönüştürülmesi ve başkente olan yakınlığın avantajıyla desteklenmesi, Çorak Yerler Omurgalı Fosil Lokalitesi ile şehrin turizmde daha aktif olmasını sağlayacaktır. Tuz ve fosil temalı bütünleşik bir strateji, Çankırı'nın marka kimliğini güçlendireceği düşünülmektedir.

4. KAYNAKÇA

- Baran, A. (2002). Paphlagonia'daki Pompeiopolis Antik Kenti. *Bellekten*, 66(247), 819-838. doi:10.37879/bellekten.2002.819
- Erol, A. S. (2023). Cumhuriyetin 100. yılında insanlık tarihinde damgasını vuran Çorak Yerler Omurgalı Fosil Kazısı. *Antropoloji*(46), 67-77.
- Kahyaoğlu , B. (2024, Ağustos 25). Pompeiopolis Antik Kenti'ndeki Roma tiyatrosu gün yüzüne çıkarıldı. Anadolu Ajansı. <https://www.aa.com.tr/tr/kultur/pompeiopolis-antik-kentindeki-roma-tiyatrosu-gun-yuzune-cikarildi/3311654> adresinden alındı
- Kahyaoğlu, B., & Yılmaz, H. (2024, Ağustos 3). Pompeiopolis Antik Kenti'nde kazı çalışması devam ediyor. Anadolu Ajansı. 2024 tarihinde <https://www.aa.com.tr/tr/kultur/pompeiopolis-antik-kentinde-kazi-calismasi-devam-ediyor/3293999> adresinden alındı
- Köroğlu, G. (2023). Giriş. G. Köroğlu, F. İnanan, & O. Hetto (Dü) içinde, *Sinop-Balatlar Kazısı ve Buluntuları 1* (s. 15-37). İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Okay, A. I., Zattın, M., Özcan, E., & Sunal, G. (2021). Anadolu'nun yükselmesi. *MTA Doğal Kaynaklar ve Ekonomi Bülteni*(31), 1-11. Ekim 2024 tarihinde https://web.itu.edu.tr/~okay/makalelerim/171_okay_et_al_2021_anadolunun_y%C3%BCkselmesi_MTA_Ekonomi-Bulteni.pdf adresinden alındı
- Özcan, E., & Özdemir, Y. (2023, Temmuz 17). Tarihin Gölgesi: "Pompeiopolis Antik Kenti". 2024 tarihinde <https://gazete.kastamonu.edu.tr/index.php/tarihin-golgesi-pompeiopolis-antik-kenti/> adresinden alındı
- Taşköprü Belediyesi. (2024). Pompeiopolis. Eylül 2024 tarihinde <https://taskopru.bel.tr/v1/pompeiopolis/> adresinden alındı

**T.C. KUZEY ANADOLU
KALKINMA AJANSI**
NORTH ANATOLIAN DEVELOPMENT AGENCY

Bilginin Fırtınası: Öğün Fikirlerin Referansı #10111111

Kuzeykent Mahallesi Kayın Sokak No:9 37150 Merkez/KASTAMONU
Tel: 0 (366) 212 58 52 – Faks: 0 (366) 212 58 55
E-posta: bilgi@kuzka.gov.tr | www.kuzka.gov.tr

ISBN: 978-625-8409-48-2
Kalkınma Ajansı Yayınları Bedelsizdir, Satılmaz.